

merősítől, a melyet ő ne revideált volna. Ez nagyon sok idejét emésztette fel s éppen azért is nem produkálhatott több önálló művet. Tudományossága elismerésül a Yale-i és Bowdoin-i egyetemektől tudori rangot (Doctor Litterarum) nyert.

Mint unitárius nagyon buzgó volt egyházához. Nem volt tulzó liberalis, de a haladóktól sem maradt hátra. Az ifjúságot annyira szerette, hogy a bibliát állandóan magyarázta egy vasárnapi iskolában. És valóban úgy látszik, hogy benne az ember nagyobb volt mind a tanárnál, mind a tudósnál. Gyenge testalkata volt, de tán azért, hogy a nagy lélek annál inkább kilássék arczából. Jelleme úgy mint egész élete mintaserü volt. Neje, tanártársai és barátai mély fájdalommal kísérték sírjába f. évi mártius 21-én. Benne az unitárius egyház és a tudományos világ egy nagyon hasznos és jeles férfit veszített el.

Boros Gy.

IRODALMI ÉRTESEITŐ.

Unitárius kis könyvtár: Szerkeszti Derzsi Károly budapesti unit. lelkész XI—XIII füzet tartalma; Jézus élete. Hopps P. János után ára: 15 kr. E füzet két tekintetben tér el elődeitől: hogy terjedelmesebb és hogy oly alakban van írva, hogy kivált ismétlő iskolákban, mint kézikönyvet is lehet használni. Tárgya fontossága mellett nem szükség sokat mondani. A Jézus élete minden keresztényt érdekel. E kis füzet ama szép élet jeleneit kezdettől végig a józan kritika világánál, de minden polemikus színezet nélkül, úgy tünteti fel, a mint azt az evangéliumok tanítják. Nem szenved kétséget, hogy a ki így ismeri meg Jézust még inkább fogja szeretni és tisztelni, mint addig szerette és tisztelte. Kapcsolatban fölemlítjük, hogy a válalattól az 1 füzet már harmadik kiadást ért, mi mutatja, hogy e füzetek mily szükségét elégítenek ki.

„Az életbiztosítás rendszere“ című jeles szakmunka jelent meg Kőváry László magy. tud. akadémia l. tagtól. E mű egy részét teszi „A biztosítás népszerű Encyklopoediája“ című nagy munkának, melyen szerző dolgozik, s melynek egy részével a francia akadémia kitűzött pályázatán 1883-ban dícséretet aratott. A most kiadott kötet azonban magában is önálló egész s az életbiztosítás irodalmát és történelmét tárgyalja; továbbá a törvényhozást, állami élet biztosítást, a kockázat és díj elméletét s a tőke- és járadék-biztosítás módozatait. Értékét bizonyítja az, hogy az első magyar biztosító társaság száz példányt rendelt meg belőle, egy részéből külön lenyomatot pedig ötszáz példányban. A mű Knoll Károly akadémiai könyvkereskedésében jelent meg, Budapesten. Ára 2 frt 50 kr.

A kamatos kamat, járadék- és életbiztosítás ügyi szá-

mitások elemei s alkalmazása a szükséges táblázatokkal kereskedelmi közép tanodák és polgári iskolák számára valamint magánhasználatra is. Szerkesztette dr. Veress Vilmos a kolozsvári felsőbb keresk. iskola tanára. Budapest 1884. A kolozsvári felsőbb kereskedelmi iskola tankönyv kiadása.

A kolozsvári kereskedelmi iskola néhány évi fennállása óta nagyon sok jelét adta életrealitásának s örvendünk, hogy önállóságát ez új vállalat által is biztosítani igyekezik. Dr. Veress ur már a múlt évben is adott ki egy művet ugyancsak ez iskolának s jelen munkája is a vállalatnak becsületére fog válni. A könyv ügyesen van szerkesztve és czélszerűen használható. A közlött táblázatok megkönnyítik a számítást és emelik értékét, mint önálló tankönyvnek. Midőn teljes elismeréssel vagyunk a lelkiismeretes szerző iránt nem lehet egyszersmind figyelembe ne ajánlanunk, hogy egy következő kiadásnál „tételek lefejtése“ „összeget képvisel“ „a kamattényező magasabb rangu hatvány mennyiségek alakjával bir“ s más hasonló nem magyaros és nehézkes kifejezéseken változtasson. Ára 1 frt 50 kr.

Természetrájz népiskolák részére készítette Buza János tanár, Sárospatak. Népünkől a babonát és a természet tárgyai iránti előítéletet a legjobban kiirtani csak is a természetrájz észszerű tanítása útján lehet; továbbá a természet tárgyai iránt a növendék gyermekekben mindég a legkönnyebben lehet az érdekeltséget felkölteni, mert ezen tárgyak mindenütt jelen vannak, szemléltethetők, és így az értelmi fejlesztésre példákul felhasználhatók. Ilyen irodalom megszerzésére ma már hazánkban nagy mozgalom indult és ilyen könyvül üdvözölhetjük Buza János tanár ur természetrájzát népiskolák részére, mely a Sárospataki irodalmi kör költségén jelent meg. Ára 34 krajczár. Ezen könyv jó nyelven és kellő szakértelemmel a synthetici módszer alapján van írva, a természet három országát összehasonlítva tárgyalja, kellendőségét az is mutatja, hogy már a harmadik kiadása került kézre.

Posta és távirói kalauz, a nagy közönség használatára a legújabb szabályok szellemében összeállították Deák Imre k. postatiszt és Szinte Ferencz kir. táv. tiszt. Brassó. E kis munka világos, mindenki által könnyen megérthető módon adja elé a postai és távirói mindazon szabályokat, utasításokat és dijszabályzatokat, melyekre a közönségnek szüksége van. Mint valóban hézagpotló munkát melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Ára 40 kr. o. é. s megrendelhető az összeállítóknál Brassóban.

Koszorú czim alatt állította össze Nagy János, dicsőszentmártoni tanító-egyesületi alelnök Kisgyörgy József dombói unitárius tanító tiszteletére a „kisküküllőmegyei tanító egyesület“-től Dicsőszentmártonban a múlt évben rendezett Kisgyörgy-ünnepély emlékeit. A füzet szép megörökítése az ünnepelt tanító érdemeinek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hódmezővásárhelyi unitárius fiók - egyházközségünk történetéhez két adatot kell feljegyeznünk, melyek szomoruan mutatják, hogy mily távol állunk még ama Krisztusi szeretettől és türelemtől, melyeket közel kétezer év óta hirdet a kereszténység, de megvalósítani talán újabb kétezer év után sem fog. Egyik az, hogy az iskolaszék a felsőleányiskola tantermének unitárius isteni tiszteleték tarthatására leendő átengedését a jövőre nézve megtagadta. Kétséget nem szenved, hogy az isk. széknek ehez teljes joga volt s más körülmények között határozathozatala fel se tűnnek, de azok után, mik e határozathozatalt megelőzték, a törvényhatóság közgyűlésében e kérés tárgyalása felett lefolyt vita után, a melyet előbbi füzetünkben mi is megismertettünk, bár mily udvarias módon igyekszik is az isk. szék a megtagadást indokolni, t. i. hogy az unitáriusok már megszaporodván, a terembe nem férnek be s a terem berendezése nem is alkalmas isteni tisztelet tartására, bizony nem egyéb az, mint az unitarizmus ellen nyilatkozó ellenszenv és türelmetlenség.

A másik adat ez. Nagy Bálint, a hmvásárhelyi községi felsőbb leányiskola igazgatója, ki korábban szolnoki lelkész volt, községi tanítói állásában is megtartotta papi jellegét, sőt az ottani ref. egyházközségben épen segéd lelkész is volt. Mint ilyen papi minősültségű egyén szives volt 1879 óta a mi unitárius hitfeleinket is lelki gondozásban részesíteni: prédikált, urvacso-rát osztott, keresztelt, szóval a szükség szerint minden lelkészi teendőket végzett kicsiny fiók egyházközségünkben. Erre ugy saját egyházi hatóságai részéről a beleegyezést, sőt a forma szerinti engedélyt, mint a mi egyházi hatóságaink részéről a fölkérést és megbizást birta. A jelen évben nagyobb mérvet öltött áttérési esetek azonban, arra indították lelkész-főnökét, hogy Nagy Bálintnak megtiltsa az unitáriusoknak teendő mindennemű lelkészi szolgálat teljesítését, különben kénytelennek érezné magát őt segéd lelkészi állomásától elmozdittatni. Nagy Bálint erre kijelentette, hogy ő az evangéliumból azt látja, hogy Krisztus az ő tanítványait minden népek tanítására rendelte, következőleg, mint pap, elhivatása megszégése nélkül nem vonhatja meg szolgálatát azoktól, kik azt igénybe akarják venni s arra szükségük van. Ha ez ellenkezik az ő segéd lelkészi elhivatásával, akkor tekintse nyilatkozatát főnöke ez állomásáról való lemondásnak s azt végelintezés végett terjessze a presbyterium elébe. Ez a lemondást a lelkészi hivatal egyszerű bejelentése után tudomásul vette. Nagy Bálint tehát tényleg megszűnt a hmvásárhelyi ref. egyházközség segéd lelkésze lenni. Ennek ellenére rövid idő múlva mint segédlelkész a lelkészi jelleggel összeférhetetlen működése miatt fegyelmi kereset alá vettetett s a békébánáti ref. egyházmegyei bíróság által reformált lelkészi jellegétől való megfosztásra ítéltetett. Ez a szá-